

is ismeretes, ami nem más, mint több előadásra, vagy előadássorozatra előre megváltott, rendszerint 25-30 %-kal mérsékelt jegyfüzet, vagy belépésre szóló igazolvány.

Szinházi, irodalmi és művészeti kulturszövetkezet. Megalakult 1926-ban, Budapesten, azzal a céllal, hogy a magyar középosztály kulturális igényeinek kielégítését megkönnyítse.

Szinházi jegypótdíjak („nyugdíjfillérek”) szedését a színészek nyugdíjalapja javára vidéken első ízben Szabados László igazgató kezdte, 1910 márc. havában, Liptószentmiklóson. Az ekként megnövekedett jövedelem alapján 1911 jun. havában a nyugdíjszázalékot 80-ról 85 percentre emelték.

Szinházi jelentés. (I.: Előzetes színházi jelentés).

Szinházi karmester. Nálunk úgyszólván minden társulat a zenés, illetőleg énekes-darabokat kultiválja, sőt ezeknek köszönheti a siker javarészét; ennek a szaknak a karmester a lelke, a diktátora és — a legsúlyosabban megterhelt közege. A nagy operaházakat kivéve (mint a hol u. n. korrepetitorok is dolgoznak) ő tanítja be az énekesnek is, a zenekarnak is, a szerepét; ezzel nemcsak technikai, hanem esztétikai munkát is végez; stílt, felfogást magyaráz a művészeknek. Számtalanszor neki kell hangszerelni (zenekari hangszerekre írni) zongorakótából vagy egyetlen énekszólamból olyan „számokat”, amelyekkel a darab áll vagy bukik; a Népszínház a híres Sullivan-féle „Mikádó” partitúráját (s még egyik-másik operettét) annak idején nem tudta megkapni: a zongorakivonatból kellett a színházi karmesternek az egész darabot hangszerelni, szinte újra megkomponálni. Megtörtént nem egyszer, hogy nagy tehetségű (s később hírneves), de zenekari gyakorlat nélküli zeneszerzők partitúráit a próbán vagy lejátshatatlannak, vagy nagyon rosszul hangzónak találták; ilyenkor a karmester feladata volt gyökeresen átdolgozni a művet. Tökéletes ének-mester és minden hangszer alapos ismerője legyen a sz. k. — s ter-

mészetesen fölényes zongorajátszó is, mert hiszen ezen a hangszeren kíséri az egyes énekszólamok próbáit, s itt nemcsak a kótáról való lejátszásban legyen mester, hanem tudnia kell transzponálni, t. i. ha valamelyik énekes nem bírja eléggé a magasabb (vagy akár a mélyebb) hangokat: a zongoristának más, alkalmas alaphangra kell áttérnie, s az elődázhoz a zenekari szólamot is mind át kell írni a kellő magasságba (ez a transzponálás) — különben az egész előadásnak és a műnek sikere veszélyben van. Sajnos, a karmesterképzést csak az utóbbi években vette kezébe Zeneművészeti Főiskolánk; ezért eddig nem minden vidéki karmesterünk áll a feladatok színvonalán, legfőljebb belegyakorolta magát „rutinié”-nek.

Szinházi kiadási tételek. A fővárosban a színházak általános kiadási rovatában a következő tételek szerepelnek: színészfizetések, — fellépti-díjak, rendezési díjak, dramaturgiai díjak. Műszaki személyzet fizetése, adminisztrációs személyzet fizetése, asztalos és díszletműhely fenntartása, lakatosműhely fenntartása, statiszták fizetése, kisegítők, zenészek, szabók, öltöztetők fizetése, tűzoltódíj és illeték, háztűzoltóság pótdíja, rendőri díj, kellékek, újsághirdetések, plakátok és színlapok nyomdaköltsége, hirdetési vállalatok ragasztási díja, zongora- és bútorkölcsön díja, villanyfogyasztás, telefondíj, vízdíj, kereseti adó, gépelés és szerepezés díja, díszletek és ruhák új darabhoz, munkásbiztosító, különféle kisebb kiadások, vígjalmi adó, forgalmi adó (3 százalék), szerzői tantiém, nyugdíj-fillér. Hozzájárul még ezekhez a következők: a színházbérlet összege, amely természetesen színházanként változó, aszerint, hogy az épület a vállalkozó tulajdona-e, vagy pedig csak bérli azt valakitől. Ugyancsak ehhez a kiadási komplexumhoz tartozik még az a tantiém, amelyet a színház igazgatója a megállapított fix fizetésen kívül kap az előadás bruttó-bevételeiből.

Szinházi könyvtárak. Minden színháznak van saját könyvtára, ami az évtizedek alatt összegyűlt és részben előadott